

คำประกาศราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติคุณ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ในวโรกาสที่มหาวิทยาลัยมหิดลทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย
ปริญญาทันตแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
ปีการศึกษา 2537

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศร รามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามมินท
ราชิราช บรมนาถบพิตร ทรงดำเนินตามรอยพระยุคลบาทของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรม
ราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในการทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้านการแพทย์ และการ
สาธารณสุข ทรงเป็นสมเด็จพระบรมราชาธิราชผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงเกื้อหนุน พระราชทานพระบรมรา
ชานูเคราะห์ ให้พสกนิกรมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ ทรงหยั่งรู้ถึงทุกข์ภัยไข้เจ็บของอาณาประชาราษฎร์
โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านทันตสุขภาพ

ด้วยน้ำพระราชหฤทัยที่ทรงเอื้ออาทรห่วงใยอาณาประชาราษฎร์ ในท้องถิ่นทุรกันดารทั่วประเทศที่มี
ปัญหาด้านทันตสุขภาพ ไม่สามารถเดินทางไปรับบริการรักษาจากทางราชการได้ พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวจึงพระราชทานพระบรมราชานูเคราะห์โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้บริการด้านทันตกรรมแก่ราษฎร
ผู้ด้อยโอกาส รวบรวมสรุปได้ดังต่อไปนี้คือ

ในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราช
ดำเนินแปรพระราชฐาน และเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในถิ่นทุรกันดาร ตลอดจนในท้องที่ที่มีการก่อการไม่
สงบ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระเมตตาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้หน่วยแพทย์พระราชทานและทันต
แพทย์ที่ตามเสด็จพระดำเนินเปิดให้บริการรักษาพยาบาลแก่ราษฎร ณ บริเวณหน้าพระราชนิเวศน์ และบริเวณ
ที่ราษฎรมารอเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จพระราชดำเนินอยู่เป็นประจำ

เมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2498 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชนัด “เวชพาหน์” ให้ สภากาชาดไทย เพื่อเปิดบริการรักษาพยาบาลทางการแพทย์ และทันตกรรมแก่ราษฎรในชนบทซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ สองฝั่งแม่น้ำลำคลอง เมื่อมีความทุกข์จากการเจ็บไข้ได้ป่วย และเดินทางไปรับการรักษาที่สถานีนอนามัยในเขตเมือง ได้ลำบาก

ต่อมาเมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2513 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้จัดสร้างรถยนต์ทำฟันเคลื่อนที่ 1 คัน พร้อมด้วยเครื่องมือ เครื่องใช้ เวชภัณฑ์เฉพาะที่จำเป็นและโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เรียกหน่วยงานทันตกรรมเคลื่อนที่ส่วนพระองค์ นี้ว่า “หน่วยทันตกรรมพระราชทาน” โดยมีทันตบุคลากรอาสาสมัครออกให้ความรู้ด้านทันตสุขศึกษา ให้บริการ รักษาทางทันตกรรมเบื้องต้น ส่งต่อผู้ป่วยให้ไปรักษาอาการทางทันตกรรมอื่น ๆ ที่โรงพยาบาล ประจำจังหวัด และ คณะทันตแพทยศาสตร์ในกรุงเทพมหานคร และการส่งเสริมงานทันตสาธารณสุข

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้านการให้บริการรักษาทางทันตกรรมแก่พระภิกษุ และประชาชน ที่มาใช้บริการ ณ โรงพยาบาลวัดญาณสังวราราม อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยทันตแพทย์อาสาสมัครเป็น ประจำทุกวันศุกร์ ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2529 จนถึงปัจจุบัน

นอกจากการให้บริการทางทันตกรรมตามพระราชดำริแล้ว ทันตแพทย์อาสาสมัคร ได้ดำเนินการ ศึกษาวิจัยร่วมกับหน่วยทันตกรรมพระราชทานด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชนัดด้วย พระอัจฉริยภาพอันประเสริฐ ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของการดำเนินโครงการงานบริการทางทันตกรรมในชนบท ซึ่งใช้เป็นต้นแบบของการพัฒนาระบบงาน ทันตกรรมชุมชนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการของประเทศไทย

พระมหากรุณาธิคุณต่อวิชาชีพทันตแพทย์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม รับทันตแพทย์สมาคมแห่งประเทศไทย ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่วันที่ 23 มกราคม 2501

ด้านการศึกษาและการวิจัยทางทันตแพทยศาสตร์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชนัดพระมหากรุณาแก่การศึกษาทันตแพทยศาสตร์นานัปการ อาทิเช่น เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2506 พระราชนัดพระบรมราชานุญาตให้คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ จัดฉายภาพยนตร์ส่วนพระองค์ ชุดเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศญี่ปุ่นและสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อรวบรวมรายได้จากผู้มีจิตศรัทธาบริจาคตุลเกล้าตุลกระหม่อมโดยเสด็จพระราชกุศล สมทบกับงบประมาณแผ่นดิน สร้างอาคารเรียนปฏิบัติการคลินิก และการวิจัย

ทางทันตแพทยศาสตร์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาเก๋พระฤกษ์ และเสด็จพระราชดำเนินเปิด “ตึกทันตรักรัษวิชัย” ซึ่งพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ประดิษฐานอักษรพระปรมาภิไธย “ภปร” ที่หน้าตึก เพื่อเป็นสิริมงคลต่อการศึกษาและวิจัยทางทันตแพทยศาสตร์

ด้านการพัฒนาวิชาการทันตแพทยศาสตร์ศึกษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานทุนการศึกษามูลนิธิ “อานันท์มหิตล” สาขาทันตแพทย์ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2535 ทั้งนี้ทรงพระเมตตาพระราชทานทุนในปีแรกจำนวน 2 ทุนเป็นกรณีพิเศษ และในปีต่อ ๆ มาปีละ 1 ทุน รวมจนถึงปลายปี พ.ศ. 2538 มีนักเรียนทุนมูลนิธิ “อานันท์มหิตล” สาขาทันตแพทย์ไปศึกษาต่อต่างประเทศในระดับปริญญาโท-เอก รวม 5 คน

ด้วยพระอัจฉริยภาพอันประเสริฐ ประกอบด้วยน้ำพระราชหฤทัยที่ทรงห่วงใยทุกข์สุขของราษฎร โดยเฉพาะพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เกี่ยวข้องกับทันตสุขภาพของประชาชนทั่วไป การศึกษา การวิจัยทางทันตแพทยศาสตร์และพระมหากรุณาธิคุณที่พระราชทานต่อวิชาชีพทันตแพทย์ดังที่ได้พรรณนาโดยสังเขปนั้น นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมอย่างหาที่สุคติได้ เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ในปี พ.ศ. 2539 ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณในพระราชกรณียกิจด้านทันตกรรม สภามหาวิทยาลัยมหิตลในการประชุมครั้งที่ 256 เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปริญญาทันตแพทยศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นสวัสดิมงคลแก่มหาวิทยาลัยมหิตล เพื่อเพิ่มพูนเกียรติคุณแก่คณะทันตแพทยศาสตร์ และศักดิ์ศรีของวิชาชีพทันตแพทย์ของประเทศไทย